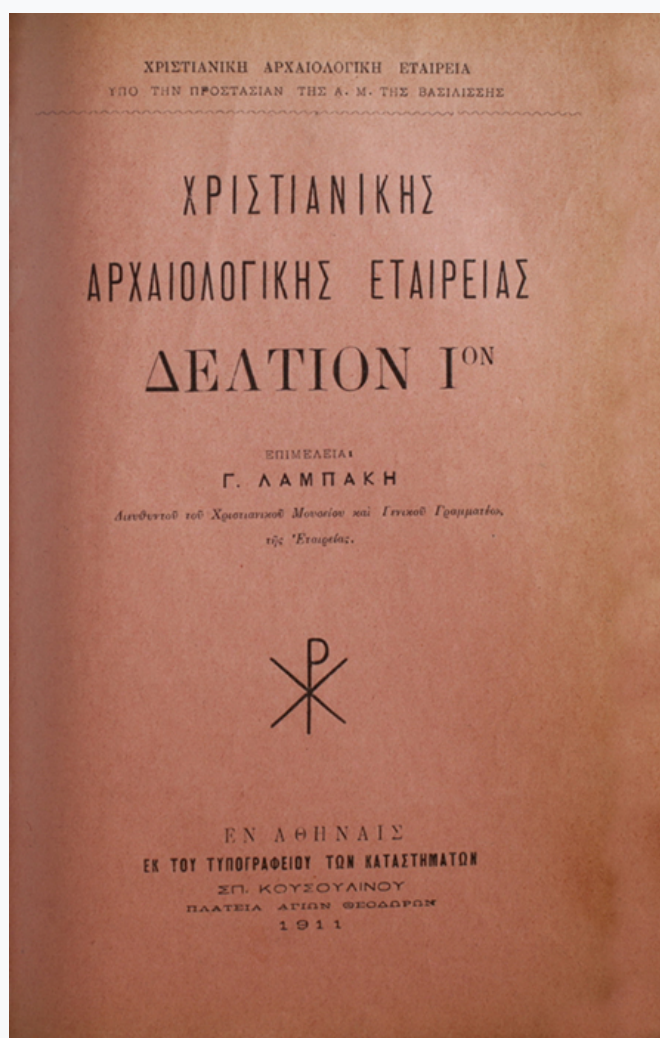

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 10 (1911)

Δελτίον ΧΑΕ 10 (1911), Περίοδος Α'

Ο Ιερός ναός και το νεκροταφείον της εν Τεργέστη ελληνικής κοινότητος

Ιεζεκιήλ ΒΕΛΑΝΙΔΙΩΤΗΣ

doi: [10.12681/dchae.1662](https://doi.org/10.12681/dchae.1662)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΒΕΛΑΝΙΔΙΩΤΗΣ Ι. (2013). Ο Ιερός ναός και το νεκροταφείον της εν Τεργέστη ελληνικής κοινότητος. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 10, 61–71. <https://doi.org/10.12681/dchae.1662>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ο Ιερός ναός και το νεκροταφείον της εν Τεργέστη
ελληνικής κοινότητος

Ιεζεκήλ ΒΕΛΑΝΙΔΙΩΤΗΣ

Δελτίον ΧΑΕ 10 (1911), Περίοδος Α' • Σελ. 61-71

ΑΘΗΝΑ 1911

Ο ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ (')

Οἱ Ἕλληνες ἐν Τεργέστη ἀνεφάνησαν τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1734 ἔτος, πρῶτοι δὲ οἰκίσται ἦσαν οἱ ἐκ Ζακύνθου Ἀδελφοὶ Μαϊνάτη, εἰς υἱὸς τῶν ὁποίων ἦτο ὁ Ἰωσήφ Μαϊνάτης ὁ εἰτα διαπρέπας ὡς λόγιος δυτικὸς ἱερεὺς καὶ συγγραφεὺς τῆς Τεργεσταίας ἱστορίας (πρβλ. Μ. Κωνσταντινίδου Ἰωσήφ Μαϊνάτης ἐν Νέα Ἡμέρα Τεργέστης ἀριθ. 1844).

Ὁ πρῶτος ἐν Τεργέστη Ἑλληνικὸς Ναὸς ἐθεμελιώθη τῷ 1751 ὁ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, οὗ τὰ ἐγκαίνια ἐτέλεσε τῷ 1753 ὁ Μητροπολίτης Μανροβουνείου Βασίλειος, καὶ πρῶτος αὐτοῦ ἐφημέριος ἦτο ὁ ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Ὁμηρος ὁ ἐκ Σμύρνης.

Ἀτυχῶς μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἀνεμίχθησαν καὶ Σλαβορθόδοξοι τινὲς ὑποκρίπτοντες τάχα φιλλήνισμόν, ἕως οὗ οἱτοὶ βία ἤρπασαν τὸν Ναὸν τοῦτον ὃν μετὰ ταῦτα πολυτελῶς ἀνεκαίνισαν.

Οἱ Ἕλληνες τὰ μάλιστα τότε εὐποροῦντες ἤγειρον νέον ναὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νικολάου, οὗ ὁ θεμέλιος λίθος ἐτίθη τὸ 1784 ἔτος, τὰ δὲ ἱερά ἐγκαίνια ἐγένοντο τὸ 1787 ἔτος ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου πρῶτην Μεθώνης Ἀνθίμου τοῦ Καρακάλου, καταφυγόντος εἰς Τεργέστην μετὰ τὴν ἀτυχῇ ἔκβασιν τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ἐπαναστάσεως τοῦ Ὁρλώφ, συναποδράσαντος μετὰ τοῦ προὔχοντος τῆς Καλαμάτας Π. Μπενάκη. Τοῦ νέου τούτου Ναοῦ πρῶτος ὑπῆρξεν ἐφημέριος ὁ ἀρχιμανδρίτης Κυπριανὸς ὁ Κύπριος λόγιος κληρικὸς συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τῆς Κύπρου, τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀυτοκράτορος τῆς Αὐστρίας δι' ἀνωτέρου παρασήμου, διάκονος δὲ πρῶτος προσελήφθη ὁ ἐκ Βερροίας Ἰωακεῖμ Φώτιος, καὶ εἰτα ὁ ἐκ Γιαννιτζίης τῶν Καλαμῶν Ἰωακεῖμ Πολίτης.

Ὁ ναὸς οὗτος τοῦ Ἁγίου Νικολάου μέχρι τοῦ νῦν διατελεῖ ὡς τόπος λατρείας τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων τὰ μάλιστα τυγχάνων περικαλλίης. Καὶ ἕτερον δὲ Ναῦδριον εὐπρόσωπον κέκμηται ἡ κοινότης τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἐν τῷ

(') Πρβλ. καὶ Νέα Σιών Ἱεροσολ. τόμος I σελ. 373 τεύχος Ε', καὶ τόμος I σελ. 423 τεύχος Η', ὑπὸ Ἱεζεκιήλ Βελαντιδιώτου.

ἰδιαιτέρῳ αὐτῆς Νεκροταφείῳ, ἐνῷ μεγαλοπρεπῇ εὔρηται Μανσωλεῖα κατη-
δηλοῦντα τῶν ἐδῶ ὁμογενῶν τὸν πλοῦτον.

Ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἱερῶν Ναῶν δημοσιεύω ὧδε τὰς ἐπιγραφάς,
τοσοῦτῳ μᾶλλον διότι παρὰ τοῖς ἐδῶ ἄρχουσιν ἐπικραιεῖ σκέψις ὅπως καταδα-
φίσωσι τὸν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Νικολάου καὶ ἕτερον ἐν πλεόν μεγαλοπρεπῇ
ἀνεγείρωσιν, εὐπορούσης ἄγαν τῆς κοινότητος.

II

Τὸ ἔτος 1882 ἐώρτασεν ἡ κοινότης τὴν ἑκατονταετηρίδα αὐτῆς καὶ πρὸς
μνήμην ἀπεκάλυψε ἀναστηλώσασα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Προεδρείου τὴν
δε τὴν ἐπιγραφὴν, ἣν ἐποιήσατο ὁ τότε τῆς Σχολῆς διευθυντῆς ἀοίδιμος Δ.
Ἀντωνόπουλος.

Τοῖς βάσιν αὐτῇ θεῖσι τε, καὶ πότ' ὄνυσιν ἀρίστην
εὐροῦσιν πάντῃ, ἀνδράσι πάντ' ἀγαθοῖς,
Ἦδε Πανελλήνων τῇδ' ἐν πόλει ἰδρυθέντων
Κοινῇ ἀποικεσίῃ, φαιδρὰ ἰδοῦσ' ἔτεα
Ἦς βιοτῆς ἑκατὸν καὶ ἑορτάζουσα δὲ ταῦτα.
Ἄντ' εὐεργεσίας μνημ' ἐχάραξ' ὀλίγον.

αωπδ'.

Ἐν τῇ ἰδίᾳ αἰθούσῃ εἰς μνήμην τοῦ ἐκ Χίου βαρῶντος Ἀμβρ. Στ. Ράλλη,
ὅστις καὶ ὡς πρόεδρος τῆς κοινότητος εἰς δέκα καὶ ὀκτὼ περιόδους διατελέσας
πολλαχῶς εὐηργέτησε τὴν κοινότητα, καὶ ὑπὲρ τὰς 100 χιλ. φράγκων ἐκλη-
ροδότησεν εἰς αὐτήν, αὕτη ἡ ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμάρου εὔρηται μετὰ τῆς εἰκόνος
τοῦ εὐεργέτου.

Ἀμβροσίῳ Στεφάνῳ Ράλλῃ

εὐθούλως τε καὶ διαπρεπῶς ὀκτωκαιδεκάκις τῆς κοινότητος προεδρεύσαντι,
διὰ παντός τοῦ βίου τὰ συμφέροντα αὐτῆς περὶ πολλοῦ ποιησάμενον
καὶ μετὰ θάνατον δωρήματι μεγάλῳ εὐεργετήσαντι
μικήσεως δ' ἔφεσιν πασι κατὰ χιλιάδας
τῇνδε τὴν πλάκα
ἀδίδου εὐχαριστίας ὀρόμνημα
το κοινόν τῶν ἐνθάδε Ἑλλήνων
ἀνέθηκεν αωπη'.

III

Ἀνωθεν τῆς κυρίας εἰσόδου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Νικολάου ἀνα-
γινώσκεται ἡ ἐξῆς ἐπιγραφὴ, πόνημα τοῦ σοφοῦ διδασκάλου Χριστοφόρου
Φιλητᾶ.

Θεῷ τρισυποστάτῳ
καὶ τῷ Ἡμετέρῳ προστάτῃ Ἀγίῳ Νικολάῳ
Ἱερὸν
Οἱ Ἕλληνες ὅπως κατὰ τὰ πάτρια θρησκειῶν ἔχοιεν,
ἐπιτρεπόντων
τῶν τῆς Αὐστρίας σεβαστῶν Αὐτοκρατόρων
τόν δὲ τὸν Ναὸν ἐδείξαντο ἔτει ΑΨΠΓ'.

Κατασκευαῖς δ' ἐπεκόσμησαν ἐκ τῶν ἐνόντων
τῇ ΑΩΙΘ.

Ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἐν τῇ μέσῳ κρέματα ἀργυροῦς πολυέλεος μεγάλης καλλιτεχνικῆς ἀξίας φέρων ἐπιγραφὴν.

«Ἀφιέρωμα Ν. καὶ Κ. Μοροζίνη καὶ Γ. Σαλθάρη,
Ἡ ἐν τῇ μέσῳ δὲ τῆς ὥραιας Πύλης μεγάλη κανδύλα
«Σοφία Βρίγκη τοῦ ποτὲ Γεωρ. Καρτζιώτη 1843».

Αἱ τοῦ Ἱεροῦ Τέμπλου εἰκόνες πᾶσαι εἰσὶν ἐπάργυροι φέρουσαι τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς.

Εἰκὼν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ

«Ἡ εἰκὼν ἀφιερῶθη παρ' Ἀντων. Βασιλείου ἐξ Ἀργους, τὸ δ' ἀργυροῦν ἐπικόσμημα ἐγένετο δαπάνῃ εὐσεβῶν τινῶν ὁμογενῶν, 1841.—Διὰ χειρὸς Κωνστ. Γκρέτζου τοῦ ἐκ Καλαρρύτης τῆς Ἡπείρου ὡς καὶ τὰ ἐπικοσμήματα τῶν τῆς Θε-κου καὶ Ἀγ. Νικ. δύο εἰκόνων».

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου

«Ἡ εἰκὼν ἀφιερῶθη παρὰ Αλαυρεντίου Πατζηδιώτη ἐξ Ἀργους, τὸ δ' ἀργυροῦν ἐπικόσμημα ταύτης ἐγένετο δαπάνῃ Δημ. Σκούπα ἐκ Πρεβεζης».

Εἰκὼν Ἀγίου Ἰωάννου

«Ἀφιερῶθη ὑπὸ Κωνστ. Μιστροβάκη 1836.»

Εἰκὼν Ἀγ. Αἰκατερίνης

«Ἰω. καὶ Πολυξ. Συνοδινοῦ»

Εἰκὼν Ἀγίας Τριάδος

«Ἀφιερῶθ' ἐν παρὰ τοῦ Α. τοῦ Κ. Κ. Γ. Κ.»

Εἰκὼν Ἀγίου Νικολάου

«Ἀφιερῶθη ὑπὸ Ἀγγέλου Γιαννηκέση Ζαχυνθίου 1839»

Εἰκὼν Ἀγίου Σπυρίδωνος

«Ἀφιερῶθη ὑπὸ Ἀγγέλου Γιαννηκέση Ζαχυνθίου 1836»

Εἰκὼν Ἀγίου Γεωργίου

«Ἀφιέρωμα Γεωρ. Ἰω. Χατζηχώστα 1848 Ἀπρίλ. 23 δι' ἐπιστασίας Γ. Μίτζη.»

Αἱ κάτωθεν τῶν μεγάλων τούτων εἰκόνων τοῦ Τέμπλου ὑπάρχουσαι μικραὶ εἰκόνες πρὸς ἀσπασμὸν πᾶσαι φέρουσι τὴν ἐπιγραφὴν

«Ἄωρον ἐξ Ἱεροσολύμων»

Ἐνὶ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος εἰς μικρὰν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος ἐπὶ ἀργυροῦ περικαλύμματος ἀναγράφεται·

«Ἀφιέρωμα Γεωρ. Κόντογλου 1806»

Ἐπὶ ἐτέρας μικρᾶς εἰκόνης τοῦ Ἁγ. Νικολάου.

«Τῷ ἐν Τεργέστη Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγ. Νικολάου
Δώρημα

Κασσάνδρου Α. Πετροκοκκίνου».

Ὁ τῆς εὐλογίας τίμιος Σταυρὸς ἀναγράφει·

«Δι' ἐξόδων Κ. Βαρδάκ»

Τὸ ἱερὸν ἀρτοφόριον ἀναγράφει·

«Α. Χ. Α. Γ.»

Καὶ ἕτερον μικρὸν ἀρτοφόριον·

«Γ. Ι. Χ. Κ.—Α. Γ.»

Ἐπὶ ἀρχαίου ἀργυροῦ δίσκου ἀναγινώσκειται·

«Ἀφιερῶθη παρὰ τοῦ κυρίου Ἰω. Ταμβίσκου».

Ἐπὶ ἑτέρου·

«Ἀφιερῶθη παρὰ τοῦ κυρίου Γεωρ. Ἰωάννου»

Καὶ ἐπὶ ἄλλου·

«Ἀφιερῶθη παρὰ τοῦ κυρίου Παράσχου Κοτράρου».

ὑπάρχουσι τέσσαρα πολυτελῆ Εὐαγγέλια μὲ τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς·

α') «Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἐκδοσις Βενετίας 1780».

β') Ἀφιέρωμα παρὰ τοῦ ἐδῶ Δημ. Ν. Ἀποστολοπούλου. Τριέστη 15 Ἰουνίου 1839. Ἐκδοσις Βενετίας 1833».

γ') «Παράσχος Κοτράρος ὁ ἐκ τοῦ ἐν Πελοποννήσου Ἀναπλίου ὦν, ἀφιέρωσε τὸ παρὸν ὕειον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον εἰς τὴν τῶν Ρωμαίων Ἐκκλησίαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νικολάου τιμωμένην ἵνα μνημονεύηται ἐν τε τῇ Ἱερᾷ προθέσει καὶ ἐν τῇ παρρησίᾳ ἀείποτε 14 Ὁκτωβρίου αὐτῆς». Ἐκδοσις Βενετίας 1781.

δ') Παμμέγεθες πολυτελές Εὐαγγέλιον εἰς Ρωσικὴν γλῶσσαν ἄνευ ἐπιγραφῆς.

Ἐν τῷ Σολέα τοῦ Ναοῦ ἐπὶ τῶν τείχων ἐνθεν καὶ ἐνθεν ὑπάρχουσι δύο μεγάλαι ἐλαιογραφίαι μὲ πολυτελῆ πλάισια, ἔργα τοῦ διασήμεου ζωγράφου «Gessare dell'acqua 1854» ὡς ἀναγράφουσι.

Ἡ ἀξία τούτων ὑπολογίζεται νῦν ἄνω τῶν 100 χιλ. φράγκων καὶ παριστώσιν ἢ μία τὸν Ἱησοῦν προσκαλοῦντα τὰ παιδιά, ἡ δὲ ἑτέρα τὸν Ἰωάννην κηρύττοντα.

Τὸ Ἱερὸν δισκοπότηρον ἀναγράφει

« Ἐγένετο δι' ἐξόδων τοῦ τιμιωτάτου κυρίου Νικ. Πλαστάρα ».

Ἐτερον πολυτελὲς δισκοπότηρον ἀναγράφει

« Μνήσθητι Κύριε τοῦ δούλου σου Χρυσάνθου Ἱερομονάχου,
Μανόλη, Μαρίας 1819. »

Ἐπὶ πολυτελοῦς « Ἀέρος » ἀναγράφεται

« A. D. 1848 »

Τὸ Ἱερὸν Ἀντιμύσιον ἀναγράφει

« Θυσιαστήριον θεῖον καὶ ἱερὸν τοῦ τελεῖσθαι ἐν αὐτῷ ἁγίαν καὶ θεῖαν ἱε-
ρουργίαν, ἁγιασθὲν ὑπὸ τῆς θείας χάριτος τοῦ Παναγίου καὶ Ζωαρχικοῦ Πνεύ-
ματος, ἔχειν τε ἐξουσίαν τοῦ Ἱεουργεῖν ἐν παντὶ τόπῳ τῆς Δεσποτείας Χρι-
στοῦ τοῦ Θεοῦ Ἡμῶν, καθιερωθὲν δὲ ὑπὸ τοῦ Πανιερωτάτου Ἀγίου Πατρῶν καὶ
Ἡλιδος Μισαήλ 1832 ».

Ὁ αἰόδιμος Μισαήλ ὁ Ἀποστολίδης, Κρής τὴν πατρίδα, διετέλεσεν ἐν-
ταῦθα ἐφημέριος καὶ διευθυντὴς τῆς Σχολῆς, ὁ εἶτα καθηγητὴς καὶ Πρύτανης
τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, καὶ κατόπιν Ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν καὶ Ἡλείας
καὶ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν γενόμενος.

Ἐν τῷ ἐξομολογητηρίῳ ἐπὶ εἰκόνας τοῦ Σωτῆρος ἀναγράφεται « Χεῖρ Χ' ».
Λαμπρινοῦ Σμυρναίου ΑΩΙΕ'.

Καὶ ἐπὶ ἐτέρας εἰκόνας τῆς Ἀγίας Τριῖδος

« Δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Νικολάου Δαμουλῆ
ΑΨΟΖ. χεῖρ Πολυχρονίου τοῦ ἐκ Χάνδακος Κρήτης ».

Εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Νυμφίου ἀναγράφεται

« Διὰ χειρὸς Δημητρίου ποτὲ Χατζη-Λαμπρινοῦ Σμυρναίου ΑΩΛΔ.
Μαρτίου ΚΗ ».

Εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως

« Διὰ χειρὸς Δημ. Εὐδοκίως ΑΩΚΔ ».

IV

Τὸ Νεκροταφεῖον τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος εἰς τὸ ἄκρον τῆς πόλεως εὐ-
ρισκόμενον κοσμεῖται ὑπὸ μεγαλοπρεπῶν Μουσολείων, καὶ ἐπὶ περικαλλοῦς
Ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων.

Ἀνωθεν τῆς Νυμφαίας ἐν τῷ Ἱερῷ Βήματι ἀναγράφεται ἡ ἐπιγραφή

« Θεοῖς τε καὶ ἱεροῖς Ἀποστόλοις τοῖς Δώδεκα

Ἑλλήνες παρεπίδημοι

ὑπὲρ τῶν ἐνθάδε κειμένων

Ἱερὸν δόμον τόνδε ἐκ τῶν ἐνόντων ἐδείμαντο

ἐν ἔτει αωκς ».

Ἐν τῷ Ἱεροῦ Εὐαγγελίῳ ἀναγράφονται

«Τὸ παρὸν θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον μετὰ τῶν Πράξεων καὶ Ἐπιστολῶν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν Δώδεκα Μηναίων, Παρηκκλητικῆς, Τριωδίου, Πεντηκοσταρίου, Εὐχολογίου μεγάλου, Ψαλτηρίου, Ὡρολογίου Μεγάλου, καὶ Ἀγισματοαρίου, ἀφιερώθησαν εἰς τὴν ἐν τῷ Γραϊκικῷ Κοιμητηρίῳ Ἐκκλησίαν τῶν Ἁγίων Δώδεκα Ἀποστόλων παρὰ τοῦ Ἰω. Γ. Χατζηχώστα εἰς μνημόσυνον τῶν θυγατέρων αὐτοῦ Ἀλεξάνδρας καὶ Ἐλισάβετ τῆς Μητρὸς αὐτῶν Αἰκατερίνης καὶ τῶν γονέων αὐτῆς. ἐν Τεργέστη τῇ 1/12 Μαρτίου 1833».

Τὸ ἱερὸν Ἀντιμύνησιον ἀναγράφει

«Χαλκοχαρχθὲν ἐν ἔτει 1769 Αὐγούστου 8 δαπάνῃ τοῦ Πανιερωτάτου καὶ Ἀσπιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κυρίου Μακαρίου τοῦ Νοταρᾶ καὶ καθιερωθὲν παρ' αὐτοῦ».

Μικρὰ εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἀναγράφει

«Εἰς μνημόσυνον Δημ. Σιδερίτσου».

Αἱ ἐν τῇ Σολέᾳ ἐξ εἰκόνες ἀναγράφουσιν

«Εἰς μνημόσυνον Ἀλεξάνδρας καὶ Ἐλισάβετ θυγατέρων Ἰωάν. Γ. Χατζηκώστα 1854».

Ἐξώθεν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ πέριξ τοῦ Ἁγίου Βήματος ἀναπαύονται τὰ σώματα κληρικῶν ἀποθανόντων ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς κοινότητος μὲ τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς.

«Ἐνταῦθα κεῖται ὁ Μητροπολίτης Βόσνης

Ἀμβρόσιος

ζήσας ἔτη 78, ἐκοιμήθη εἰς Κύλλην τῆς Στυρίας καὶ ἐτάφη ἐνταῦθα τῇ 17 Νοεμβρίου 1865· ὁ υἱὸς αὐτοῦ Γεώργιος δακρυρροῶν τὸν λίθον ἀνέθηκεν».

Περὶ τοῦ Μητροπολίτου τούτου Ἕλληνας τὸ γένος ἐξ Αἰῶνος καταγομένου, ὅστις προσεχώρησεν εἰς τὸ σχῆμα τῶν Ρώσων Ρασκολνίσκων ἐγραφεv ὁ γραμματεὺς τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος ἐλλόγιμος κ. Μ. Κωνσταντινίδης (πρβλ. «Νέα Ἡμέρα» Τεργέστης ἀριθ. 1847).

Ἀρχιμανδρίτης Θεοδόσιος Περγαμηνός

ζήσας ἔτη ὑπὲρ τὰ 33

καὶ διδάξας πολλαχοῦ κατὰ συνέχειαν

τὰ Ἑλληνικὰ ἐγκύκλια παιδεύματα ὑπὲρ τὰ 23 ἔτη

παρέδωκεν ἐνταῦθα τὸ πνεῦμα εὐσεβῶς

Θεῷ τῷ Παντοκράτορι, οὗ ἡ κόνις κέκρυπται

ὑπὸ τόνδε τὸν λίθον. Τεργέστη 23 Ὀκτωβρίου 1847».

Εὐσταθίῳ Θερεϊανῷ

ἀρχιμανδρίτῃ

τῷ ἀπὸ θεογενείας ἔτει ΑΗΑ
 πρὸς Κύριον ἀποδημήσαντι
 τῷ ΑΩΠΑ
 ἔθηκε».

Ὁ ἀοίδιμος Εὐστάθιος Θερεϊανὸς ἦτο πατὴρ τοῦ πολυμαθοῦς φιλολόγου
 ἀοιδίμου Διονυσίου Θερεϊανοῦ.

«Τῇ Ἱερᾷ μνήμῃ
 προσφιλοῦς συζύγου καὶ πατρὸς
 χρηστοῦ Ἱερέως καὶ διδασκάλου
 Διδάκτορος
 Παναγιώτη Πατσοῦκη
 Κεφαλλήνου
 Μεγάλου Σακελλαρίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου.
 ἐπιτύμβιον τὸδε
 ἡ θρηνοῦσα σύζυγος καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ
 τέθνηκε ἐν Τεργέστῃ τῇ 25 Ὀκτωμβρίου 1869
 ἐτῶν 86».

Ἐνταῦθα κεῖται
 Ἰωακεῖμ Φώτιος ἀρχιεμανδρίτης
 ἐκ Βερροίας τῆς Μακεδονίας
 χρηματίσας ὑπὲρ τὰ 40 ἔτη ἐφημέριος
 τῆς ἐνταῦθα Ἱερᾶς Ἐκκλησίας ἐτῶν 80
 ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ τὴν 13 Ἀπριλίου 1842».

Ὁ ἀοίδιμος ἀρχιεμανδρίτης Ἰωακεῖμ Φώτιος προσελήφθη τὸ πρῶτον ὡς
 διάκονος καὶ ὡς τοιοῦτος ἔλαβε μέρος καὶ εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ τὴν 14
 Νοεμβρίου 1795 μετὰ τοῦ πρόην Μεθώνης Ἀνθίμου.

«Ἐνθάδε κεῖται
 Γρηγόριος Ἱεροδιάκονος Ὑαλτάκης
 ἐκ Χίου
 εὐσεβεὶς καὶ τῇ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπῃ διαπρέψας,
 μετὰ τριαννονταετῇ ἱεροδιακονίαν ἐν τῷ ἐνταῦθα
 πανσέπτῳ Ναῷ τοῦ Ἀγίου Νικολάου
 ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον τῇ 28 Ἀπριλίου 1834
 βιώσας ἔτη 73
 Οἱ πενθοῦντες συγγενεῖς μνήμα τὸδε ἀνήγειραν».
 «Ἱερομονάχῳ Θεοφίλῳ Θεοδωροπούλῳ
 Ἀρχιεμανδρίτῃ (Μεγαλοσπηλαιώτῃ)
 μεταστάντι τῇ 25 Δεκεμβρίου 1900
 Τὸ κοινὸν τῶν ἐν Τεργέστῃ Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων
 τιμῆς καὶ μνήμης ἕνεκα
 τὸδε τὸ σῆμα ἀπέθηκεν».

«Ὁ Ἀδράμιος Ἀγγελᾶτος κλεινὸς Ἀρχιμανδρίτης Κεφαλληνίας γέννημα καὶ οὐρανοπολίτης ὁκτῶ καὶ ὀγδοήκοντα τῆς ἀρετῆς συζήσας ἔτη ἐνταῦθα κρύπτεται τὸν βίον διανύσας τῇ 4 Ὀκτωβρίου 1853».

V

Ἐν τῷ ἰδίῳ Νεκροταφείῳ ἀναπαύονται καὶ διάφοροι εὐεργέται καὶ διδάσκαλοι τοῦ Γένους.

Ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Δημ. Πλατυγένους ἀφιερῶσαντος ἐπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου περὶ τὰς 250 χιλ. φράγκα, τὸ εὐεργετηθὲν ἱδρυμα οὐδὲν ἀνέγραψεν, ἡ κοινότης ὁμως οὕτως ἐτίμησεν.

«Τῷ ἀειμνήστῳ

Δημητρίῳ Πλατυγένη

πολίτῃ χρηστῷ καὶ ἐμπόρῳ ἐντιμοτάτῳ

γεννηθέντι ἐν Πορταριᾷ τῆς Θεσσαλίας

ἀναπαυθέντι ἐν Κυρίῳ τῇ δωδεκάτῃ Αὐγούστου

1836 ἔτους

τῷ πεντηχοστῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.

Οἱ Ἐπίτροποι τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς κοινότητος

εἰς αἰώνιον μνημα τόδε ἀνήγειραν».

Περὶ τοῦ ἀοιδίμου Δημ. Πλατυγένους διὰ μακρῶν ὁμιλεῖ ὁ ἱστοριογράφος Ἀν. Γούδας (πρβλ. «Βίοι Παράλληλοι», Ἀθῆναι 1870, τόμος γ' σελ. 109).

«Κωνσταντίνῳ Κούμα τῷ ἑπταλῷ

τῆς ἐνθάδε Σχολῆς ἀρχιδιδασκάλῳ

συγγραφεὺ καὶ διδασκαλίᾳ

εἰς τῆς Πατρίδος τὴν παλιγγενεσίαν

πλεῖστα καὶ κάλλιστα συμβαλλομένῳ

αὐτοῦ ἐνεκεν χάριτός τε καὶ τιμῆς

ἔτει ἀπὸ τῆς τελευταίας αὐτοῦ ἑξηχοστῇ

τῷ κοινόν τῶν ἐν Τριέστῃ Ἑλλήνων

τόνδε τὸν τύμβον ἀνέθηκεν 1896».

Ὁ σοφὸς τοῦ Γένους διδάσκαλος Κωνστ. Κούμας διετέλεσεν ἐπὶ πολὺν διευθυντὴς τῆς Τεργεσιαίας Ἑλληνικῆς Σχολῆς καὶ πολλὰς τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ ἐνταῦθα ἐδημοσίευσεν, ὑπὲρ οὗ ἡ κοινότης εὐγνωμονοῦσα ἔστησε τῷ μνημεῖον μετὰ τῆς ἄνω ἐπιγραφῆς. Περὶ τῆς ἐν γένει βιογραφίας καὶ ἐθνικῆς δράσεως τοῦ Κούμα (πρβλ. Α. Γούδας «Βίοι Παράλληλοι», Ἀθῆναι 1870, τόμος β').

Βαρθολομαίῳ Βαρτέλλῃ τὴν πατρίδα Κυρίῳ

πολλὰ βιώσαντι ἔτει ᾧδε ἐν Τριέστῃ

πρὸ τριάκοντα ὁκτῶ γηραιῷ τεθνηκότι

ἀνδρὶ ἀρίστῳ, σεβαστῷ διενεργητικῷ
το τῆδε γένος προσφοραῖς δωρήμασι πλουσίους
ὧν ἐκτήσατο εὐπρεπῶς καὶ ἰδρωσιν ἰδίους
παράδειγμα τοῦς ἐτι ζῶν ἄρκας φιλογενεῖας
εὐγνωμονοῦσα ξύμπασα τῶν ἐνταῦθα κατοίκων
ὁρθόδοξος ὁμήγυρις Ἑλλήνων τῶν ἀποίκων
τόν τάφον ἡγείρεν αὐτόν τιμῆς καὶ εὐλογίας
εἰς μνήμην ἐνδόξῳ ψυχῆς ἐν Χριστῷ μακαρίας
ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1859 τῇ 18/50 Νοεμβρίου.

Ξενοφῶντι Σεκληστινῷ

γεννηθέντι τῇ 6 Νοεμβρίου 1816

μεταλλάξαντι τῇ 26 Φεβρουαρίου 1889

Ἑλλήνι φιλοχρίστῳ, φιλοπτόχῳ καὶ φιλοπολιδί

ῶλθον μὲν καὶ πλοῦτον ἀκραιφνή κτησαμένῳ

τοῦτον δ' ἅπαντα

ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ Ναοῦ καὶ τῶν ἐκπαιδευτηρίων

καταλιπόντι

το κοινόν τῶν ἐνθάδε Ἑλλήνων

διαρκῆς μὲν τῆς ἐαυτοῦ εὐχαριστίας σύμβολον

κῆρυκα δὲ τῆς ἐκείνου μεγαλοδωρίας διαπρύσιον

τόδε τὸ σῆμα

εἰς δόξαν ἀείμνηστον

ἔστησεν.

Γεωργίῳ Γιαννιώτῃ

γεννηθέντι ἐν Συρράκῃ τῇ 17 Μαρτίου 1819

τελευτήσαντι ἐν Τεργέστῃ τῇ 14 Νοεμβρίου 1869

το κοινόν τῶν ἐνθάδε Ἑλλήνων

ἐπὶ δωρήματι γενναίῳ χάριν εἰδὼς

σὺν τῷ κληρονόμῳ

Ἀχιλλεῖ Γιαννιώτῃ

ἔστησαν.

Το κοινόν τῶν ἐνταῦθα ὁρθόδοξων Ἑλλήνων

εὐγνωμονοῦν τῷ εὐεργέτῃ

Μιχαήλ Ρεπέση

ἐψηφίσατο ἐν ἔτει σωτηρίῳ

1894

ὅπως τὸ μνημεῖον τόδε

διατελεῖ ἄθικτον

ἑσσεῖ.

« Ἐνθάδε κεῖται

Γεώργιος Μανούσης

γεννηθεὶς τῇ 9 Δεκεμβρίου 1806

μεταλλάξας τῇ 19 Ἰουλίου 1889

ἰδίᾳ ἐκάστω χρήσιμως

καὶ ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ὠφελίμως βιοτεύσας

τῆς φύσεως τὸ εὐγενές

βαθυπλούτῳ καλλύνας προαιρέσει

χαριέντως προσομιλήσας ταῖς Μούσαις

ποθήσας δ' ἀρετὴν φευγομένην ὀλίγοις

καὶ ζητούμενος οἷς ἀπέλιπεν».

Ὁ ἀοίδιμος Γεώργιος Μανούσης ἦτο πατὴρ τοῦ ἐξόχου ἱατροῦ Διευθυντοῦ τοῦ μεγάλου ἐνταῦθα Νοσοκομείου καὶ Προέδρου νῦν τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος κ. Ἀλ. Μανούση, ὃς καὶ τοῦ ἐπιλέκτου ὁμογενοῦς κ. Θεοδώρου Μανούση, ἐκ Μακεδονίας ἔλκων τὴν καταγωγὴν.

«Κωνσταντῖνῳ Κλεάνθῳ

ὕμνων Πινδάρου ἐρμηνευτῇ

δαινῶ ζηλωτῇ τοῦ πάλαι Κλεάνθους

Μουσῶν δ' ἐλικωνιάδων θερμῶ θεράποντι

σῆμα τόδ' ἔδρυται».

Ὁ Κωνστ. Κλεάνθης ἦτο ὁ πρῶτος διδάκτωρ τῆς φιλολογίας τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, διετέλεσε δὲ διευθυντὴς τῆς Τεργεσταίας Ἑλλην. Σχολῆς.

«Μητρὸς θρηνοῦσης ἐλπίδα γηροτρόφον

Νούσῳ δεινῇ ἁλίοις τε βέλεσαι θανόντα

Ἔρνος πολεμοχάρμου Δωρίδος γενεῆς·

Κίρκον Χαράλαμπον γαῖα καλύπτει ἤδε.»

«Διονυσίῳ Θερειανῶ Ζακυνθίῳ

φιλόλογῳ ἄκρῳ

τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐπιγνώμονι κρατίστῳ

ἐπιφήμες ἀρωγῶ μεγαλοφύχῳ

φιλοπόλιδι τε καὶ φιλοπάτριδι φερωνύμῳ

γεννηθέντι μὲν τῇ 28)9 Σεπτεμβρίου 1831

τελευτήσαντι δὲ τῇ 3)15 Μαρτίου 1899

ἡ ἐν Μονάχῳ Βασιλικῇ τῶν Ἐπιστημῶν Ἀκαδημία

τόδε τὸ σῆμα

χάριν ἔχουσα ἔθηκεν».

Ὁ ἀοίδιμος Διονύσιος Θερεϊανὸς ἦτο υἱὸς τοῦ ἀρχιμανδρίτου τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος Τεργέστης Εὐσταθίου, διεκράθη δὲ ὡς δεινὸς Ἑλληνιστὴς καὶ ἐν ταῖς φιλοσοφικαῖς μελέταις, πολλὰς ἐγκαταλείψας περισπουδάστους συγγραφάς, ἦτο δὲ ὁ ἰδρυτὴς καὶ συντάκτης τοῦ περιοδικοῦ «Κλειώ». Ὁ Θερεϊανὸς ἀποθανὼν ἐκκληροδότησεν ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς τὴν Βαναρικήν Ἀκαδημίαν ὅπως βραβεύονται ἔργα Βαναρῶν καὶ Ἑλλήνων, τὴν δὲ μεγάλην αὐτοῦ βιβλιοθήκην ἐκκληροδότησεν εἰς τὸν δῆμον Τεργέστης.

«Ἰωάννη Μελιγγῷ

τῷ Μεγάλῳ Εὐεργέτῃ

ἀεδίου εὐγνωμοσύνης ἕνεκα

τὸ κοινὸν τῶν Ὀρθοδόξων ἐν Τεργέστῃ Ἑλλήνων

τάδ' ἐχάραξε

1820—1907».

Ὁ ἐκ Κυνθέρων Ἰω. Μελιγγὸς πᾶσαν τὴν μεγάλην αὐτοῦ περιουσίαν ἐκ 400 χιλ. φράγκων ἐδωρήσατο τῇ Ἑλληνικῇ κοινότητι πρὸς συντήρησιν τοῦ Ναοῦ καὶ τῆς Σχολῆς καὶ πρὸς ἐκπαίδευσιν ἐν Εὐρώπῃ Ἑλληνοπαίδων ἀτεκνὸς ἀποθανόντων.

«Οὕτῃ περ φύλλων γενεή, τοίτῃ δὲ καὶ ἀνδρῶν

τῇν δ' ἀρετὴν ἀγαθῶν οὐποτ' ἀφαιρεῖται

πανδαμάτωρ αἰὼν, λάμπει δ' αἰεὶ καὶ θανοῦσιν.»

Ἐπὶ τοῦ καλλιμαρμαρόν τάφου τοῦ ἐκ Πηλίου τῆς Θεσσαλίας ἀκραιφνοῦς πατριώτου Γεωργίου Ἀφεντούλη γέγραπται τὸ ἄνω ἐπίγραμμα, ὅπερ ὡς καὶ τὰ ἄλλα, ἅτινά εἰσιν ἐπὶ τῶν τάφων Κων. Κλεάνθους καὶ Χαρ. Κίρκου, ἐποιήσατο ὁ ἐλλόγιμος Διευθυντὴς τῆς Τεργεσταίας Ἑλληνικῆς Σχολῆς κ. Εὐστάθιος Πασχάλης διδάκτωρ τῆς φιλολογίας.

Ἐν Τεργέστῃ κατ' Ἀπρίλιον 1910.

ΔΡ. ΙΕΖΕΚΙΗΛ ΒΕΛΑΝΙΔΙΩΤΗΣ

Ἀρχιμανδρίτης τῶν ἐν Τεργέστῃ Ἑλλήνων

